

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

คำถามในการวิจัย

1. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เมื่อจำแนกตามตัวแปรลักษณะประชากร มีความแตกต่างกันหรือไม่

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.6 กลุ่มอายุที่มีจำนวนมากที่สุดคือ 16 ปี ร้อยละ 34.3 ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.2 กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเรียนโปรแกรมการเรียนวิทยาศาสตร์มากที่สุดคือ ร้อยละ 65.1
2. สภาพทั่วไปในการชมรายการโทรทัศน์ของนักเรียน พบว่า
 - 2.1 นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 93.2 ชมรายการโทรทัศน์ที่บ้านของตัวเองมากที่สุด

2.2 สถานีโทรทัศน์ที่นักเรียนชมเป็นประจำมากที่สุด ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 ร้อยละ 21.2 รองลงมาคือ สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ทุกช่อง ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 และช่อง 11 ร้อยละ 19.4

2.3 ความถี่ที่นักเรียนชมรายการโทรทัศน์ในหนึ่งสัปดาห์คือ มากกว่า 6 ครั้ง ต่อสัปดาห์ มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 65.4 รองลงมาคือ ชมรายการโทรทัศน์ 3-4 ครั้ง ต่อสัปดาห์ร้อยละ 13.9 และ 5-6 ครั้งต่อสัปดาห์ร้อยละ 13.6 ตามลำดับ

2.4 ในวันธรรมดา นักเรียนชมรายการโทรทัศน์เป็นประจำ ในช่วงเวลา 20.00-22.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 11.1 รองลงมาคือ ช่วงเวลา 16.00-18.00 น. ร้อยละ 7.3 และในช่วงเวลา 18.00-20.00 น. ร้อยละ 6.3 ตามลำดับ ส่วนในวันเสาร์-อาทิตย์ นักเรียนจะชมรายการโทรทัศน์เป็นประจำในช่วงเวลา 20.00-22.00 น. มากที่สุดร้อยละ 9.6 เช่นเดียวกับวันธรรมดา รองลงมาคือ ช่วงเวลา 10.00-12.00 น. ร้อยละ 9.4 และช่วงเวลา 16.00-18.00 น. ร้อยละ 9 ตามลำดับ

2.5 ประเภทรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนชอบชมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ภาพยนตร์ รองลงมาคือ ละคร ดนตรี สารคดี และข่าว ตามลำดับ

2.6 นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.9 มีความสนใจชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนร้อยละ 7.1 ไม่สนใจชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสาเหตุของผู้ที่ไม่สนใจชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีรายการอื่นที่น่าสนใจชมมากกว่า ร้อยละ 37 รองลงมา นักเรียนมีความเห็นว่าการนำเสนอของรายการไม่ดึงดูดความสนใจ ร้อยละ 33.3 ส่วนในด้านข้อจำกัดในการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็พบว่า เนื่องจากนักเรียนสนใจชมรายการอื่นมากกว่า ร้อยละ 34.5 เช่นเดียวกัน รองลงมาได้แก่ สมาชิกในครอบครัวไม่สนใจชมจึงไม่มีโอกาสได้ชม ร้อยละ 31.6 และผู้ที่ตอบว่า อื่น ๆ ในด้านข้อจำกัดในการชมรายการ คือ ไม่ทราบวันและเวลาออกอากาศของรายการที่แน่นอน ร้อยละ 3.4

2.7 นักเรียนส่วนใหญ่ชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แล้วแต่โอกาส ร้อยละ 74 รองลงมาคือ สืบคดีละ 1-3 วัน ร้อยละ 11.1 และชมนาน ๆ ครั้ง ร้อยละ 7.3 ตามลำดับ ส่วนระยะเวลาที่นักเรียนให้ความสนใจชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวันหนึ่ง ๆ เป็นระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 49.6 ส่วนผู้ที่สนใจชมเป็นเวลาประมาณ 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 27.4 และชมน้อยกว่า 15 นาที ร้อยละ 13.7 ตามลำดับ

2.8 สถานที่โทรทัศน์ที่นักเรียนสนใจชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นประจำ ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ร้อยละ 44.6 รองลงมา ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ร้อยละ 26.5 ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 และช่อง 3 ได้รับความสนใจน้อยคือ ร้อยละ 3.2 และ 2.6 ตามลำดับ นักเรียนมีความคิดเห็นว่ารายการที่ให้สาระความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีไม่เพียงพอ ร้อยละ 60.9 มากกว่าผู้ที่ตอบว่ามีเพียงพอ ร้อยละ 39.1 และยังให้ความคิดเห็นว่า สถานีโทรทัศน์ที่ได้เสนอรายการสาระความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 รองลงมาคือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามโดยเฉลี่ยแล้ว สถานีโทรทัศน์ทุก ๆ ช่อง มีการนำเสนอรายการสาระความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง

2.9 ช่วงเวลาที่นักเรียนต้องการให้มีการนำเสนอรายการให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมคือ ช่วงเวลา 18.00-20.00 น. หรือมีการนำเสนอเป็นช่วงสั้น ๆ ในช่วงเวลาการนำเสนอข่าวประจำวันของสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง

3. ความคิดเห็นในการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมากหลายประเด็นด้วยกัน ได้แก่ ทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางมากขึ้น ทำให้พร้อมที่จะเป็นบุคคลที่ร่วมมือรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น และทำให้เข้าใจถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ สำหรับในด้านการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะเชื่อถือในการทำรายการของบริษัท

ผู้ผลิตรายการ และมีบุคคลร่วมรายการน่าสนใจ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในประเด็นของการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะไม่มีรายการอื่นที่น่าสนใจในช่องนั้นชมหรือสามารถรับสัญญาณได้ชัดเจนกว่าการชมรายการอื่น ชมเพราะความบังเอิญ และทำให้พลาดโอกาสในการชมรายการอื่น นักเรียนเห็นด้วยในระดับน้อย นอกจากนี้ นักเรียนไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ว่า ไม่จำเป็นต้องมีการเผยแพร่รายการสารคดีด้านสิ่งแวดล้อม เพราะเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงโดยเปล่าประโยชน์

4. ความสนใจในการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่นักเรียนสนใจชมในระดับปานกลางคือ รายการโลกสลบสี รองลงมาคือ รายการฟ้าสีคราม รายการสารคดีน้ำ และรายการป่าและทะเล ตามลำดับ สำหรับรายการธรรมชาติและชีวิต รายการรักษ์-สิ่งแวดล้อม รายการน้ำใสใบเขียว รายการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและรายการสิ่งแวดล้อมไทย นักเรียนชมรายการดังกล่าวในระดับน้อยและไม่เคยชมรายการเลข

ส่วนผู้ที่ตอบว่า ไม่เคยดูทุกรายการ นักเรียนให้ความเห็นว่า ไม่ทราบว่ามีรายการและเวลาการออกอากาศอย่างแน่นอน รวมทั้งส่วนมากจะชมรายการบันเทิงอื่น ๆ ที่น่าสนใจมากกว่า และไม่มีเวลาได้ชมเนื่องจากต้องทำกิจกรรมอื่นในเวลาเดียวกัน

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยแยกเป็นแต่ละรายการ

5.1 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการฟ้าสีคราม ในด้านการนำเสนอภาพเหตุการณ์ที่เป็นจริงทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับทุกเพศ ทุกวัย และเนื้อหาของรายการสามารถชี้ให้เห็นถึงปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน ส่วนในด้านเนื้อหาความรู้ของรายการมีการสอดแทรกความบันเทิง และเนื้อหาของรายการมีความเคร่งเครียดมากเกินไป นักเรียนเห็นด้วยในระดับปานกลาง

5.2 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในระดับเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการพิกซ์สิ่งแวดล้อม ในด้านเนื้อหาสาระของรายการสามารถชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถเสนอภาพเหตุการณ์ที่เป็นจริง ให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมได้ดี

5.3 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการน้ำใสใบเขียว ในด้านการใช้เสียงประกอบจากเหตุการณ์ที่เป็นจริง ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม เนื้อหาของรายการสามารถชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจนและการนำเสนอภาพต่าง ๆ มีความคมชัดของภาพดี

5.4 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการป่าและทะเล ในด้านการนำเสนอภาพต่าง ๆ มีความคมชัดของภาพดี การนำเสนอภาพมีความสัมพันธ์กับเสียงบรรยาย และการใช้เสียงประกอบจากเหตุการณ์ที่เป็นจริง ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามได้ดี

5.5 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการสารคดีน้ำ ในด้านเนื้อหาสาระที่นำเสนอสามารถชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน เนื้อหาความรู้ของรายการเหมาะสมที่จะนำเสนอในรูปแบบรายการสารคดี และการนำเสนอภาพต่าง ๆ มีความคมชัดของภาพดี

5.6 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการธรรมชาติและวิถีชีวิต ในด้านการนำเสนอภาพต่าง ๆ มีความคมชัดของภาพดี เนื้อหาของรายการสามารถชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน และเนื้อหาความรู้ของรายการมีความเหมาะสมที่จะนำเสนอในรูปแบบรายการสารคดี

5.7 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการโลกสีเขียว ในด้านเนื้อหาความรู้ของรายการมีความเหมาะสมที่จะนำเสนอในรูปแบบสารคดี การลำดับเรื่องราวต่าง ๆ ของรายการมีความต่อเนื่องดี และการนำเสนอภาพต่าง ๆ มีความคมชัดของภาพดี

5.8 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการสิ่งแวดล้อมไทย ในด้านการใช้เสียงประกอบจากเหตุการณ์ที่เป็นจริง ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามได้เป็นอย่างดี แสดงถึงผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างชัดเจน และสามารถชี้แนะให้มีส่วนร่วมที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อมเป็นอย่างดี

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในด้านการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยจำแนกตามเพศ

จากการพิจารณาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพบว่า นักเรียนหญิงมีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับการชมรายการสารคดีด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะบุคคลร่วมรายการมีชื่อเสียงและน่าสนใจ ส่วนนักเรียนชายมีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านการนำไปใช้ที่วัดประจำวันและพูดคุยกับผู้อื่นได้ รวมทั้งทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะชมในตอนต่อไป และทำให้เข้าใจความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนในด้านอื่น ๆ นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแต่ละรายการ โดยจำแนกตามเพศ

7.1 นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการฟ้าสีครามไม่แตกต่างกัน

7.2 นักเรียนชายมีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ในด้านเนื้อหาความรู้ของรายการเหมาะสมที่จะนำเสนอในรูปแบบรายการสารคดี สามารถแสดงความรู้สึกและวิสัยทัศน์ให้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ผู้บรรยายมีลีลาการพูดน่าฟัง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทำให้รายการน่าเชื่อถือ ส่วนในด้านอื่น ๆ นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

7.3 นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของ
รายการนำโศกนาฏกรรมเชียวไม่แตกต่างกัน

7.4 นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของ
รายการป่าและทะเลไม่แตกต่างกัน

7.5 นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของ
รายการสารคดีน้ำไม่แตกต่างกัน

7.6 นักเรียนหญิงมีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการธรรมชาติและชีวิต ในด้านภาษาที่ใช้มี
ความเหมาะสมกับทุกเพศ ทุกวัย ผู้บรรยายมีลีลาการพูดที่น่าฟัง การใช้เพลงประกอบมีความ
เหมาะสมกับเนื้อหาของสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทำให้รายการน่าเชื่อถือ การนำเสนอภาพมีความ
คมชัดดี ภาพของเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถสื่อความหมายได้ดี และการนำเสนอภาพมีความ
สัมพันธ์กับเสียงบรรยาย ส่วนในด้านอื่น ๆ นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

7.7 นักเรียนชายมีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการโลกสีเขียว ในด้านเนื้อหาความรู้
เหมาะสมที่จะนำเสนอในรูปแบบสารคดี การลำดับเรื่องราวต่าง ๆ มีความต่อเนื่องของ
เนื้อหา การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทำให้เนื้อหาของรายการน่าเชื่อถือ การนำเสนอภาพต่าง ๆ
มีความคมชัดดี การใช้เสียงประกอบจากเหตุการณ์ที่เป็นจริงทำให้รู้สึกคล้ายตาม และมีการแจ้ง
เวลาการออกอากาศให้ทราบสม่ำเสมอ ส่วนในด้านอื่น ๆ นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็น
ไม่แตกต่างกัน

7.8 นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของ
รายการสิ่งแวดล้อมไทยไม่แตกต่างกัน

7.9 นักเรียนชายมีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการรักษาสีสิ่งแวดล้อมในด้านภาษาที่ใช้มีความ
เหมาะสมกับทุกเพศ ทุกวัย ภาพของเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถสื่อความหมายได้ดีและความยาว

ของรายการมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนในด้านอื่น ๆ นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

8. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในด้านการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยจำแนกตามโปรแกรมการเรียน

จากการพิจารณาระดับความคิดเห็นในด้านการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพบว่า นักเรียนที่เรียนสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่าสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากไม่มีรายการอื่นที่น่าสนใจในช่วงนี้ชม รวมทั้งบุคคลร่วมรายการมีชื่อเสียงและน่าสนใจ ส่วนในด้านอื่น ๆ ทั้งนักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

9. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยจำแนกตามโปรแกรมการเรียน

9.1 นักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการฟ้าสีครามไม่แตกต่างกัน

9.2 นักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการนันทิทัศน์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มพบว่า โดยทั่วไปนักเรียนจะแสดงความคิดเห็นในระดับมาก ได้แก่ เนื้อหาของรายการสามารถให้เห็นปัญหาและเห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และการใช้เสียงประกอบจากเหตุการณ์จากเหตุการณ์จริงทำให้เกิดความรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เป็นต้น

9.3 นักเรียนสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่เรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการน้ำใสใจเขียวในด้านสาระความรู้ของรายการทำให้เกิดความเคร่งเครียดมากเกินไป ส่วนในด้านอื่น ๆ ทั้งนักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

9.4 นักเรียนสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการป่าและทะเล ในด้านผู้บรรยายมีผลการพูดน่าฟังชวนให้ติดตามรายการ

9.5 นักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการสารคดีน้ำไม่แตกต่างกัน

9.6 นักเรียนสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการธรรมชาติและชีวิต ที่จะชี้แนะให้มีส่วนร่วมที่จะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และสาระความรู้ของรายการทำให้เกิดความเคร่งเครียดมากเกินไป ส่วนในด้านอื่นๆ ทั้งนักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

9.7 นักเรียนสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการโลกสีเขียวในด้านการนำเสนอภาพมีความคมชัดของภาพดี ส่วนในด้านอื่น ๆ ทั้งนักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

9.8 นักเรียนสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการสิ่งแวดล้อมไทย ในด้านสาระความรู้ของรายการทำให้เกิดความเคร่งเครียดมากเกินไป และการใช้ภาษาที่วิชาการมาก ๆ ทำให้รายการน่าติดตามชม ส่วนในด้านอื่น ๆ ทั้งนักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

9.9 นักเรียนสายสังคมศาสตร์มีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการรักษ์สิ่งแวดล้อม ในด้านสาระความรู้ของรายการ ทำให้เกิดความเคร่งเครียดมากเกินไป ส่วนในด้านอื่น ๆ ทั้งนักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

10. ข้อเสนอแนะสำหรับการผลิตและปรับปรุงรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่นักเรียนต้องการ 5 อันดับแรก ได้แก่ มีการเสนอภาพที่สวยงามเพื่อให้เกิดจินตนาการและเห็นคุณค่าของธรรมชาติ รองลงมาคือ เนื้อหาสาระของรายการสามารถชี้ให้เห็นถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขได้อย่างชัดเจน มีการสอดแทรกเนื้อหาความรู้และบันเทิงควบคู่กันไป ผู้บรรยายควรมีลีลาการพูดน่าฟังชวนให้ติดตามชม และภาษาที่ใช้ต้องเน้นความรู้สึกละคล้อยตามให้เข้ากันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามคำถามในการวิจัยดังนี้ คือ

1. นักเรียนมีความสนใจในการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง รายการที่นักเรียนสนใจชมคือ รายการโลกกลับสี รายการฟ้าสีคราม รายการสารคดีน้ำ และรายการป่าและทะเล ตามลำดับ ส่วนใหญ่นักเรียนจะชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้วแต่โอกาส และระยะเวลาที่สนใจชมรายการต่าง ๆ ในวันหนึ่ง ๆ รวมเป็นระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที สำหรับช่วงเวลาที่นักเรียนต้องการให้มีการนำเสนอรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมคือ ช่วงเวลา 18.00-20.00 น. นอกจากนี้นักเรียนยังให้ความคิดเห็นในการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางมากขึ้น รวมทั้งพร้อมที่จะเป็นบุคคลหนึ่งที่จะร่วมมือรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม และสามารถเข้าใจถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ ส่วนใหญ่นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นในการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ นักเรียนหญิงจะชมรายการสารคดีด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีบุคคลที่ร่วมรายการน่าสนใจมากกว่านักเรียนชาย ในขณะที่นักเรียนชายชมรายการสารคดีด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและพูดคุยกับผู้อื่นได้ รวมทั้งทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะชมตอนต่อไป และทำให้เข้าใจความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ จากการพิจารณาระดับความคิดเห็นในการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามโปรแกรมการเรียนรู้พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ นักเรียนสายสังคมศาสตร์ชมรายการสารคดีด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากไม่มีรายการอื่นที่น่าสนใจในช่วงนั้นชมรวมทั้งบุคคลร่วมรายการมีชื่อเสียงน่าสนใจมากกว่านักเรียนสายวิทยาศาสตร์

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยจำแนกตามเพศและโปรแกรมการเรียนรู้พบว่า

2.1 นักเรียนชายและหญิง จากโปรแกรมการเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการฟ้าสีครามไม่แตกต่างกัน

2.2 นักเรียนชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกับนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ $.05$ ในด้านเนื้อหาความรู้ของรายการเหมาะสมที่จะนำเสนอในรูปแบบรายการสารคดี แสดงความรู้สึกใฝ่ฝันจริงจัง ผู้คนมีลีลาการพูดน่าฟัง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ให้รายการน่าเชื่อถือ ส่วนในด้านโปรแกรมการเรียนพบว่า ทั้งนักเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 นักเรียนชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการน้ำใจไทยเขียวไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ $.05$ ในด้านสาระความรู้ของรายการทำให้เกิดความเคร่งเครียดมากเกินไป

2.4 นักเรียนชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการป่าและทะเลไม่แตกต่างกัน แต่พบว่านักเรียนสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ $.05$ ในด้านผู้บรรยายมีลีลาการพูดน่าฟังชวนให้ติดตามรายการ

2.5 นักเรียนชายและหญิง จากโปรแกรมการเรียนสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการสารคดีน้ำไม่แตกต่างกัน

2.6 นักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการธรรมชาติและชีวิตแตกต่างกับนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญที่ $.05$ ในด้านภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับทุกเพศ ทุกวัย การใช้เพลงประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถสื่อความหมายได้ดี การนำเสนอภาพมีความสัมพันธ์กับเสียงบรรยายในด้านผู้บรรยายมีลีลาการพูดที่น่าฟัง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทำให้รายการน่าเชื่อถือ และการนำเสนอภาพมีความคมชัดดี ส่วนนักเรียนสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $.05$ ในด้าน

การชี้แนะให้มีส่วนร่วมที่จะแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และสาระความรู้ของรายการทำให้เกิดความเคร่งเครียดมากเกินไป

2.7 นักเรียนชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการโลกกลับสี่แตกต่างกับนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ในด้านเนื้อหาความรู้เหมาะสมที่จะนำเสนอในรูปแบบสารคดี การลำดับเรื่องราวต่าง ๆ มีความต่อเนื่องของเนื้อหา การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทำให้รายการน่าเชื่อถือ การนำเสนอภาพมีความคมชัดดีและการใช้เสียงประกอบจากเหตุการณ์ที่เป็นจริงทำให้คล้อยตาม และการแจ้งเวลาออกอากาศให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ สำหรับนักเรียนสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ในด้านการนำเสนอภาพมีความคมชัดของภาพดี

2.8 นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการสิ่งแวดล้อมไทยไม่แตกต่างกัน สำหรับนักเรียนสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ในด้านสาระความรู้ของรายการทำให้เกิดความเคร่งเครียดเกินไป และการใช้ภาษาวิชาการมาก ๆ ทำให้รายการน่าติดตามชม

2.9 นักเรียนชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกับนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ในด้านภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับทุกเพศ ทุกวัย ภาพของเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถสื่อความหมายได้ดี และความยาวของรายการมีความเหมาะสมกับเนื้อหา สำหรับนักเรียนสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นต่างจากนักเรียนสายวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ในด้านสาระความรู้ของรายการทำให้เกิดความเคร่งเครียดมากเกินไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แม้จะอยู่ในระดับปานกลางก็ตาม ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ

รายการสารคดีเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ สามารถถ่ายทอดความรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นรายการรูปแบบหนึ่งที่เยาวชนต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์อีกด้วย (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531) และจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอรายการที่ส่งเสริมความรู้ทางสิ่งแวดล้อมพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงรายการที่น่าสนใจมากขึ้น รูปแบบรายการที่ต้องการคือ สารคดี (วรรณ, เจียรตันศิริกุล, 2531) ส่วนรายการที่นักเรียนสนใจชมมากที่สุดคือ รายการโลกสลับลี รายการฟ้าสีคราม รายการสารคดีน้ำ และรายการป่าและทะเล ตามลำดับ สำหรับรายการธรรมชาติและชีวิต รายการรักษสิ่งแวดล้อม รายการน้ำไลโยเขียว รายการนิทกซ์สิ่งแวดล้อม และรายการสิ่งแวดล้อมไทย พบว่านักเรียนชมรายการดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย และไม่เคยชมรายการเลย อาจกล่าวได้ว่า เหตุผลที่นักเรียนชอบชมรายการโลกสลับลีมากนั้น หากพิจารณาจากข้อความในคำนำรูปแบบการนำเสนอของรายการแล้ว จะพบว่า นักเรียนเห็นว่าเนื้อหาสาระมีความเหมาะสมที่จะนำเสนอในรูปแบบสารคดี มีการลำดับเรื่องราวต่าง ๆ ของรายการมีความต่อเนื่องดี นอกจากทางคำนำรูปแบบการนำเสนอของรายการทางด้านต่าง ๆ แล้ว อาจจะเป็นเพราะช่วงเวลาในการออกอากาศของรายการดังกล่าวนั้นคือ ช่วง 18.57-19.24 น. เป็นช่วงเวลาที่นักเรียนต้องการให้มีการนำเสนอรายการสาระความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม จึงทำให้มีโอกาสดูรายการในช่วงเวลาดังกล่าว ส่วนรายการฟ้าสีครามนั้น นักเรียนมีความคิดเห็นว่า รูปแบบของรายการมีการเสนอภาพเหตุการณ์ที่เป็นจริง ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับทุกเพศ ทุกวัย และเนื้อหาของรายการชี้ให้เห็นถึงปัญหา และความสำคัญของสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน จึงทำให้นักเรียนสนใจชมรายการดังกล่าว สำหรับรายการสารคดีน้ำนั้น เนื้อหาสาระที่นำเสนอสามารถชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน และเนื้อหาความรู้ของรายการเหมาะสมกับรายการสารคดี ส่วนรายการป่าและทะเลนั้นมีการนำเสนอภาพต่าง ๆ มีความคมชัดของภาพดี การนำเสนอภาพสัมพันธ์กับเสียงบรรยายและการใช้เสียงประกอบจากเหตุการณ์ที่เป็นจริงทำให้เกิดความรู้สึกลอยตามได้ดี ปัจจัยต่าง ๆ จากรายการต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะชม

รายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนั้นหากมีการจัดรูปแบบการนำเสนอของรายการให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนที่จะชมรายการจะทำให้รายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้รับความสนใจและทำให้มีผู้ชมติดตามชมรายการมากขึ้น จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประเภทของรายการโทรทัศน์ที่ชอบชม พบว่ารายการโทรทัศน์ประเภทภาพยนตร์ได้รับความสนใจมากที่สุด ด้วยเหตุนี้หากมีการนำรูปแบบของภาพยนตร์มาผลิต เพื่อนำเสนอเนื้อหาความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมจะทำให้เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะได้รับความสนใจและชวนให้ติดตามชมมากยิ่งขึ้น สำหรับรายการที่นักเรียนมีความสนใจชมหรือไม่สนใจชมรายการเลย อาจพิจารณาได้จากกรณีที่นักเรียนเห็นด้วยปานกลางกับเหตุผลที่ว่า การใช้ภาษาวิชาการมาก ๆ ทำให้รายการน่าติดตามชม สาระความรู้ของรายการเคร่งเครียดมากเกินไป และในด้านของการสอดแทรกความบันเทิงควบคู่กันไปกับเนื้อหาความรู้ยังมีน้อยเกินไป จะเห็นได้ว่า ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลที่จะทำให้นักเรียนไม่สนใจชมรายการต่าง ๆ ดังกล่าว หากจะพิจารณาดถึงการสัมมนาของเยาวชนเกี่ยวกับการจัดรายการโทรทัศน์แล้ว เยาวชนต้องการให้รูปแบบรายการโทรทัศน์มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ใช่ศัพท์ทางเทคนิคหรือศัพท์ทางวิชาการ ตลอดจนควรมีการสอดแทรกความบันเทิงในสาระรายการ เพื่อไม่ให้เกิดความเคร่งเครียดจนเกินไป จึงจะทำให้รูปแบบของรายการโทรทัศน์ดึงดูดความสนใจในการชมมากยิ่งขึ้น (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2531) นอกจากนี้ สาเหตุที่นักเรียนไม่ให้ความสนใจชมรายการสารคดีด้านสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากรายการที่ส่งเสริมความรู้ทางสิ่งแวดล้อมขาดการจูงใจ ความถี่ในการเสนอรายการน้อยเกินไป และขาดผู้เชี่ยวชาญในการผลิตรายการที่จะส่งเสริมความรู้ทางสิ่งแวดล้อมโดยตรง (เกียรติก้อง วัฒนสุข, 2531)

สถานีโทรทัศน์ที่นักเรียนส่วนใหญ่ชมเป็นประจำ ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 คือ การชมรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ มากที่สุด ส่วนสถานีโทรทัศน์ที่นักเรียนเห็นว่ามีการเสนอรายการที่ให้สาระความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม และชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 เนื่องจากมีรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้ ออกอากาศถึง 3 รายการด้วยกัน

ได้แก่ รายการโลกสลัปสี รายการสารคดีน้ำ และรายการน้ำไลโบเขียว และทั้ง 2 รายการข้างต้น ยังได้รับความสนใจในการชมจากนักเรียนมากเช่นกัน ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 นั้นก็มีการนำเสนอรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3 รายการเช่นกัน แต่ไม่ได้รับความสนใจในการชมเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากหากพิจารณาในประเด็นของสภาพทั่วไปในการชมรายการโทรทัศน์นั้น สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่นักเรียนส่วนใหญ่จะชมรายการประเภทต่าง ๆ น้อย จึงทำให้ความสนใจชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อยไปด้วย และช่วงเวลาที่นักเรียนส่วนใหญ่ชมรายการโทรทัศน์เป็นประจำคือ ช่วงเวลา 20.00-22.00 น. ซึ่งตรงกับการสำรวจความนิยมของผู้ชมโทรทัศน์ในกรุงเทพฯ พบว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการนำเสนอรายการข่าวประจำวันและผู้ชมจะสนใจชมรายการข่าวประจำวัน โดยเฉพาะทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 มากที่สุด (ไทยรัฐ, 2532) เป็นที่น่าสังเกตว่า ช่วงเวลาที่นักเรียนต้องการให้มีการนำเสนอรายการที่ให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมคือ ช่วงเวลา 18.00-20.00 น. และเสนอเป็นช่วงสั้น ๆ ในช่วงเวลาของการนำเสนอรายการข่าวประจำวันซึ่งตรงกับช่วงเวลาที่ผู้ชมนิยมชมรายการโทรทัศน์ แสดงให้เห็นว่านักเรียนต้องการให้มีการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ในช่วงเวลาดังกล่าวเพราะได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่จะสามารถให้ผู้ชมได้รับข่าวสารข้อมูลเพื่อช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนในการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น นักเรียนเห็นว่า ได้รับประโยชน์จากการชมรายการเพราะทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางมากขึ้น รวมทั้งเข้าใจถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ และยังพร้อมที่จะเป็นบุคคลหนึ่งที่จะรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการจัดรายการสารคดีที่มุ่งเสนอเนื้อหาสาระ โดยเน้นความรู้หรือข่าวสารเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ชมมากที่สุด รวมทั้งมีการโน้มน้าวจิตใจของผู้ชม ตลอดจนเสนอวิธีการตั้งปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาย่างชัดเจน (ปมขุ ศุภสาร, 2531)

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยจำแนกตามเพศ พบว่าส่วนใหญ่ผู้ชายและหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นวัยที่มีอายุ

และภูมิภาคที่ใกล้เคียงกันมาก ดังนั้นการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยที่ไม่มีปัจจัยอื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นการเปิดกว้างทางความคิดและความรู้สึกของแต่ละบุคคล เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยโดยรวมแล้วจึงพบว่าทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับคะแนนความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันจึงไม่มีความแตกต่างกัน มีผู้ได้ทำการวิจัยในเรื่องที่ใกล้เคียงกันนี้โดยเปรียบเทียบเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชายและหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก็พบว่าทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน (นนทลี วิษณุษฐ์, 2524 : Richmond, 1977)

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอของรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เมื่อจำแนกตามโปรแกรมการเรียนแล้ว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ทั้งสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยเฉพาะนักเรียนสายสังคมศาสตร์เห็นด้วยมากกว่านักเรียนสายวิทยาศาสตร์ว่าสาระความรู้ของรายการมีความเคร่งเครียดเกินไป การใช้ภาษาวิชาการมาก ๆ ทำให้รายการน่าติดตามชม ผู้บรรยายมีลีลาการพูดที่น่าฟัง การนำเสนอภาพมีความคมชัดดี และการชี้แนะให้มีส่วนร่วมที่จะแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านักเรียนสายวิทยาศาสตร์ทุกคนจะต้องเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งในวิชาเคมีและชีววิทยาเป็นวิชาบังคับ ในขณะที่นักเรียนสายสังคมศาสตร์จะเรียนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นวิชาเลือก ทำให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ มีพื้นฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกันในเรื่องของสิ่งแวดล้อมจึงทำให้ความคิดเห็นบางประเด็นแตกต่างกันไปตามความรู้และประสบการณ์ที่เคยได้รับมา ดังมีงานวิจัยของ Ieftridge (1978) ได้ทำการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมสกปรกโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาประวัติศาสตร์อเมริกา วรรณคดี และภาษาอังกฤษเท่านั้น เพื่อหลีกเลี่ยงวิชาวิทยาศาสตร์ที่อาจส่งผลทางด้านการรับรู้ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าตัวแปรทางด้านโปรแกรมการเรียนนั้นสามารถส่งผลต่อการรับรู้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ ส่วนบางรายการที่พบว่าไม่มีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบจากโปรแกรมการเรียน ได้แก่ รายการฟ้าสีคราม รายการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และรายการสารคดีน้ำ เนื่องมาจากความคิดเห็นของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันมากคือ ในระดับมากและปานกลางจึงไม่พบความแตกต่างได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ราชการสารคดีทางโทรทัศน์เป็นรูปแบบรายการหนึ่งที่เหมาะสมจะเผยแพร่ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและวิถีประโชนขึ้นเนื้อหาความรู้ได้ดี ดังนั้นผู้ผลิตรายการควรมีการปรับปรุงรายการให้ดึงดูดความสนใจแก่เยาวชนให้มากยิ่งขึ้น
2. ควรจะนำเสนอรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากและมีการแจ้งเวลาออกอากาศให้ผู้ชมได้ทราบอย่างทั่วถึง
3. ผู้บริหารของสถานีโทรทัศน์ควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการเสนอรายการที่ส่งเสริมความรู้ทางสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะเผยแพร่ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างพลุ่งพล่าน
4. ครูควรเป็นผู้ชี้แนะให้นักเรียนได้หาความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อสามารถนำไปใช้ในวิชาที่เรียนและในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมต่างจากกรุงเทพมหานคร
2. กลุ่มประชากรที่ศึกษาอาจจะเลือกกลุ่มผู้ผลิตรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยนำผลจากการวิจัยจากรายการที่นักเรียนชอบชมคือ รายการโลกสลบี่ รายการฟ้าสีคราม และรายการสารคดีน้ำ เพื่อมาศึกษาวิจัยถึงรูปแบบของรายการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอภาพ การใช้เสียงประกอบ การใช้ภาษาเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ชม หรือการลำดับเรื่องราวต่าง ๆ ของรายการ เป็นต้น เพื่อนำมาหารูปแบบที่เหมาะสมในการผลิตรายการต่อไป
3. ศึกษากลุ่มประชาชนทั่วไป โดยการเปรียบเทียบกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน